

Juryrapport Dr. Saal van Zwanenberg Prijs 2015

Vandaag heb ik (Adam Cohen) de eer u namens de jury toe te spreken en de prijs uit te overhandigen aan de winnaar. Voor mij is dat een speciaal moment omdat mijn overgrootvader Hartog na de dood van zijn vader met zijn moeder introk bij Saal van Zwanenberg waarmee zij hertrouwde. Ik spreek dus ook als een (half) familielid.

Dr. Saal van Zwanenberg stond met de ontwikkeling van insuline uit slachtafval aan het begin van een traditie van farmaceutisch ondernemen in Nederland. De resultaten van die onderneming hebben op vele therapeutische gebieden grote impact gehad. Organon was misschien ook wel een van de eerste biotechnologiebedrijven in ons land. De werkelijke innovatie komt altijd voort uit onverwachte combinaties op onverwachte plaatsen. Misschien was de combinatie tussen een slager en een hoogleraar endocrinologie wel een van de meest onverwachte.

De jury voor de prijs van dit jaar zag zich voor een moeilijke taak geplaatst. Zoals u weet is de prijs die vandaag wordt uitgereikt bedoeld voor een onderzoeker die zich verdienstelijk heeft gemaakt op het gebied dat, direct of indirect, heeft geleid tot de ontwikkeling van nieuwe geneesmiddelen of processen die daar rondom plaatsvinden. En dat ook nog eens in de volle breedte van het geneesmiddelonderzoeksveld. Een dergelijke omschrijving levert niet veel beperkingen op en ik vermoed dat zelfs de Joodse slager uit een crimineel dorp in Brabant daaraan had voldaan (en terecht).

De voorgedragen kandidaten hebben zich op vele aspecten van het ontwikkelen van geneesmiddelen begeven. Het repertoire bestreek de fundamentele chemische inzichten in de structuur van receptoren, de klinische ontwikkeling van geneesmiddelen voor de markt en de evaluatie ervan in de kliniek. Alle kandidaten waren van extreme hoge kwaliteit in hun vakgebied.

Toch kon de jury tot een unanieme beslissing komen om Dr. Saal van Zwanenberg Prijs dit jaar toe te kennen aan **Prof. Dr. D. (Dick) de Zeeuw**.

Professor De Zeeuw is opgeleid tot internist-nefroloog en als klinisch farmacoloog en is sedert 1996 hoogleraar klinische farmacologie in Groningen.

De lengte van deze bijeenkomst laat niet toe om zijn indrukwekkende CV volledig te bespreken, maar het is duidelijk dat zijn volledige carrière in het licht heeft gestaan van nieuwe behandelmethoden voor cardiovasculaire ziekten en vooral de diabetische nefropathie. Hij heeft dat in de praktijk gedaan als onderzoeker met als belangrijkste van de vele wapenfeiten zijn onderzoek naar het belang van het eiwitverlies in de urine als (te behandelen) risicofactor. Daar is het niet bij gebleven, want het onderzoek is uitgebreid met bevindingen over geheel innovatieve manieren om de kans op effect van een geneesmiddel te voorspellen, de zogenaamde PRE score. Zijn wetenschappelijke nakomelingen zijn groot in aantal met 50 promovendi en honderden co-auteurs van zijn wetenschappelijk werk.

Ook bestuurlijk is zijn bijdrage indrukwekkend. Ik wil het voorzitterschap van de FIGON vooral noemen - een organisatie die als geen ander heeft bijgedragen aan de cohesie en samenwerking en zichtbaarheid binnen het Nederlandse geneesmiddelonderzoek. Behalve de eigen onderzoeksresultaten hebben zijn deelname aan een twintigtal grote internationale

trials ook bijgedragen aan het beschikbaar komen van vele nieuwe en werkzame geneesmiddelen waar letterlijk miljoenen patiënten nu baat van hebben.

Deze indrukwekkende lijst van prestaties op wetenschappelijk, maatschappelijk onderwijsgebied maakte onze taak toch weer wat eenvoudiger. Ik zou Professor De Zeeuw en zijn gezelschap namens de hele jury willen gelukwensen met zijn prestaties en wij hebben geen twijfel dat hij een waardige drager is van de door die slager-ondernemer in Oss gestarte traditie van toegepast geneesmiddelenonderzoek in Nederland.

Prof. dr. D.D. (Douwe) Breimer

Prof. dr. A.F. (Adam) Cohen

Mevr. Prof. dr. G.M.M. (Geny) Groothuis

Dr. T. (Ton) Rijnders

De juryvergadering vond plaats op 8 september 2015 en werd voorgezeten door Mr. C.G.A. van Wijk (oud-bestuurslid KHMW). Naast de voorzitter en de drie hierboven genoemde juryleden waren tevens aanwezig Prof. mr. A. Soeteman (secretaris Dr. Saal van Zwanenberg Stichting en secretaris geestes- en maatschappijwetenschappen KHMW) en Mevr. Drs. S. van Manen (secretaris KHMW, notulen).